

13.6.2022

Julkinen

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: U 48/2021 vp

VR-Yhtymän kommentit valtioneuvoston kirjelmään eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston uudelleen laadituksi energiatehokkuusdirektiiviksi

VR-Yhtymä Oy (jäljempänä VR) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkokentässä mainitussa asiassa ja lausuu siitä seuraavaa:

Energiatehokkuusdirektiivin vaikutukset joukkoliikenteelle ja elinkeinoelämälle tulee arvioida huolellisesti

VR pitää tärkeänä, että energiatehokkuusdirektiivin vaikutukset erityisesti joukkoliikenteelle ja elinkeinoelämän kuljetuksille arvioidaan huolellisesti. Kasvavat junaliikenteen matkamäärät ja raiteilla kuljetetut tonnit edistävät vihreää siirtymää vähentämällä liikenteen päästöjä ja samalla kasvattaen liikenteen kokonaisturvallisuutta.

Komissio on julkaissut laajan ilmasto- ja energialainsäädännön uudistuspaketin (Fit for 55), joka sisältää myös liikenteeseen liittyviä toimenpiteitä. Yhdessä Vihreän kehityksen ohjelman sekä Kestävän ja älykkään liikkumisen strategian kanssa paketti toimii ajurina kohti kestävästä liikennejärjestelmästä.

Osana uudistuspakettia annettiin ehdotus uudelleen laadituksi energiatehokkuusdirektiiviksi. Tavoitetta energiankulutuksen vähentämiseksi kiristettiin REPowerEU-ehdotuksessa -9 prosentista -13 prosenttiin. Lisäksi komissio ehdotti nopeita energiansäästötoimia muun muassa liikenteeseen kohdistuen.

Valtioneuvosto on valmis hyväksymään EU-tasolla asetetun energiankulutustavoitteen, mutta on korostanut kannassaan Suomen ilmastotavoitteita sekä nopeaa siirtymää hiilineutraaliin, sähköistymiseen perustuvaan talouteen. Suomi on esittänyt joustoa ehdotettuun energiankulutuksen vähentämisen aikatauluun ja painottanut hiilineutraaliustavoitteiden yhteydessä ripeyttä ja kustannustehokkuutta.

Ehdotuksen mukaan jäsenvaltion on varmistettava, että energiatehokkuus ensin -periaate otetaan huomioon suunnittelussa, toimintatavoissa ja merkittävässä investointipäätöksissä. Liikennesektorilla periaate koskee vähintään 75 miljoonan euron liikenneinfrastruktuuri-investointeja. Valtioneuvosto katsoo, että liikennesektorille asetetut velvoitteet voivat merkittävästi kasvattaa liikennesektorin kustannuksia etenkin hallinnollisen työn ja

13.6.2022

Julkinen

tietojärjestelmien osalta. VR yhtyy näiltä osin valtioneuvoston esittämään arvioon.

VR on sitoutunut vahvasti energiatehokkuuden parantamiseen

VR:n vastuullisuustyön lähtökohtana on YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Suomen valtion ilmastotavoite, jonka mukaisesti Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen pian sen jälkeen.

Raideliikenne on energiatehokkain ja vähäpäästöisin liikennemuoto. Junaliikenteen energiatehokkuus on kuusi kertaa korkeampi kuin maantieliikenteessä. Esimerkiksi henkilöautoon verrattuna päästöt raiteilla ovat keskimäärin 98 % pienemmät.

Liikenne tuottaa neljänneksen päästöistä EU-tasolla, eikä kasvavaa trendiä ole saatu taittumaan. Rautatieliikenteen osuus liikenteen aiheuttamista CO₂-päästöistä EU-tasolla on kuitenkin vain 0,4%. Sähkövetoa tehokkaasti hyödyntävä rautatieliikenne on avainasemassa siirtymässä kohti kestävästä liikennettä.

VR pyrkii omilla toimillaan kasvattamaan kädenjälkeään edistämällä rautatieliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvua matkustajaliikenteessä 10 prosenttiin ja tavaraliikenteessä 30 prosenttiin. VR-konsernissa on tehty pitkäjänteistä ympäristötyötä ja vähennetty päästöjä parantamalla energiatehokkuutta sekä lisäämällä uusiutuvan energian osuutta. Keinoina tähän ovat olleet sähkövetoisen liikenteen lisääminen, vetokaluston uusiminen energiatehokkaammaksi, junakokojen kasvattaminen, suunnittelun tehostaminen ja kuljettajien kouluttaminen taloudelliseen ajotapaan. VR pyrkii edelläkävijyyteen myös muissa liiketoiminnoissaan ja on tuonut sähköbussit osaksi kestävästä kaupunkiliikennettä.

VR on sitoutunut vahvasti energiatehokkuuden parantamiseen ympäristötavoitteissaan. Vuosille 2021–2025 on määriteltä ympäristötavoitteet koskien päästöjen vähentämistä, energiatehokkuuden ja materiaalitehokkuuden lisäämistä sekä kemikaaliturvallisuutta. Suoritekohtaisia päästöjä ja energiankulutusta halutaan vähentää 15 prosentilla vuoteen 2025 mennessä vuoden 2019 tasosta.

Rataverkon investointeja ja sähköistämistä tulee jatkaa

Vasta hieman yli puolet Suomen rataverkosta on sähköistetty. Rataverkon jatkosähköistystarpeita tulee edistää, sillä sähköistyksen lisääminen on erittäin konkreettinen ja vaikuttava energia- ja päästötehokkuutta parantava toimenpide. Junamatkustaminen Suomessa on jo hiilineutraalia, sillä 95 % VR:n matkustajajunista kulkee puhtaasti uusiutuvalla sähköllä. Loput, sähköistämättömillä rataosilla syntyvät päästöt matkustajaliikenteestä kompensoidaan. Lähes 80 %

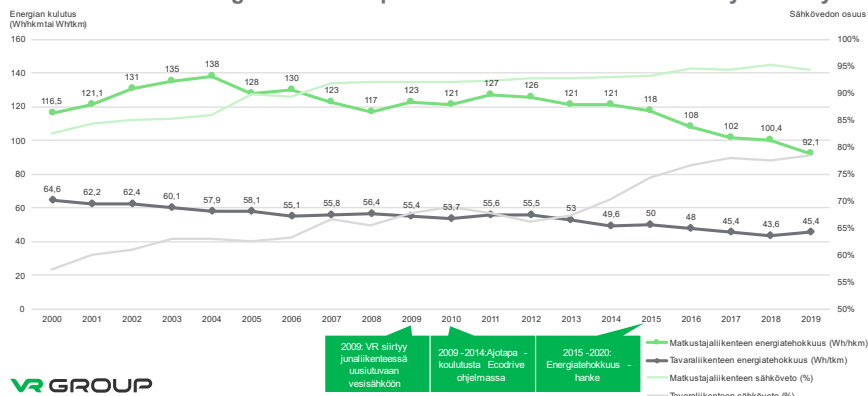
13.6.2022

Julkinen

VR:n tavarajunista kulkee uusiutuvalla sähköllä ja VR tavoittelee edelleen sähkövedon osuuden kasvattamista.

Sähköistys ja energiatehokkuus toimivat pääasiallisina ajureina päästövähennemälle

Raideliikenteen energiatehokkuus parantunut 2000-luvulla sähköistyksen myötä

Energiatehokkaan raideliikenteen kilpailukyvyyn kannalta on välttämätöntä investoida myös rataverkon välityskykyyn ja lisäkapasiteettiin niin matkustaja- kuin tavaraliikenteenkin kannalta. Rautatieliikenteen kasvu edellyttää riittävää perusradanpidon rahoitusta ja harkittua raideinvestointihankkeiden priorisointia matka- ja tonnimäärien perusteella sekä huoltovarmuusnäkökohtien varmistamiseksi.

Huonokuntoisesta rataverkosta johtuvat 80-100 tilapäistä nopeusrajoitusta eri puolilla Suomen rataverkkoa nostavat raideliikenteen energiankulutusta ja pidentävät matka-aikaa, kun matkustajajunat joutuvat näillä osuuksilla ensin hidastamaan ja jälleen kiihdyttämään. Kuljetusten häiriöttömyys ja toimintavarmuus on hyvin tärkeää myös suomalaiselle teollisuudelle. Tuotteiden välivarastointi on hyvin vähäistä. Raaka-aineet kuljetetaan usein suoraan tuotantoon ja valmiit tuotteet kulkevat tehtailta satamien kautta välittömästi markkinoille. Suomalaisen elinkeinoelämän kuljetusten vihreän siirtymän varmistamiseksi rataverkon kuntoon ja toimintavarmuuteen tulee edelleen voimakkaasti panostaa.

Energiatehokkaita kiinteistöratkaisuja

VR tarkastelee säännöllisesti kiinteistökantansa energiatehokkuutta ja pyrkii aktiivisilla toimenpiteillä mahdollisimman energiatehokkaisiin ratkaisuihin. Esimerkiksi Helsingin päärautatieasema sekä Helsingin varikko, Pieksämäen konepaja ja Oulun henkilöliikennehalli on liitetty kantaverkkoyhtiö Fingridin sähkön kulutusjoustomarkkinaan Siemensin virtuaalivoimalaitospalvelun kautta. Kiinteistöjen hyödyntäminen

13.6.2022

Julkinen

kulutusjoustona vähentää varavoiman tarvetta ja hiilidioksidipäästöjä Suomessa.

Vuoden 2020 loppupuolella käyttöönotettu aurinkovoimala Helsingin varikolla on yksi Suomen suurimmista, nimellisteholtaan 928 kWp. Aurinkovoimalan tuottamalla energialla junia voidaan huoltaa jatkossa entistäkin ympäristöystävällisemmin. Vuodessa tuotetun aurinkosähkön määrä vastaa noin 40 sähkölämmitteisen omakotitalon sähkönkulutusta. Vuoden 2022 aikana aurinkosähkön tuotantoa on suunniteltu lisättäväksi.

VR-Yhtymä Oyj

Jonna Juslin
johtaja, yhteiskuntasuhteet ja kansainväliset asiat